

Översiktsplan för Oskarshamns kommun 2050 Samrådsyttrande

Översiktsplan – Oskarshamns kommun

Oskarshamnsbygdens Fågelklubb (OBF) och Skogsgruppen Oskarshamn har ingående studerat förslag till ny översiktsplan för Oskarshamns kommun. Här nedan följer vårt samrådsyttrande där vi valt att plocka med några nya punkter och peka ut naturområden med höga naturvärden som inte kommit med eller uppmärksammats i översiktsplanen.

Först som sist vill vi ge beröm för en ambitiös översiktsplan som om den tillåts leda kommunens fysiska planering och målsättningar på alla de samhällsområden som behandlas kommer att göra stor skillnad. Nu är ju inte en Översiktsplan mer än en viljeinriktning och saknar bindande bestämmelser vilket gör att dess genomförande är helt beroende av politiska majoriteter. Om Översiktsplan 2050 är lättillgänglig och begriplig för den allmänhet som intresserar sig för frågan så är situationen den motsatta för ”Del 2 miljökonsekvensbeskrivning” samt ”Konsekvensbeskrivning” är till stora delar helt obegripliga. Vi förstår inte värdet eller meningen med denna konsultrapport.

OBF och Skogsgruppen vill efter genomläsning av översiktsplanen särskilt uppmärksamma några problemområden där kommunen genom att driva krav kan göra stora insatser för en bättre miljö.

- Översiktsplanen bör innehålla förslag på åtgärder mot trafikbuller utmed kommunens två större vägar. Dels E22:an samt Väg 37/47, båda mycket viktiga pulsådor för kommunen och länet. Trots strängare miljökrav på trafiken och fordonsflottan kommer dessa vägar att vara i drift under lång tid framöver. Av det skälet bör Oskarshamns kommun via sin översiktsplan förbinda sig att driva på för skyndsamma bullersaneringar där E22:an och väg 37/47 passerar nära samhällen och bebyggelse. För E22:an gäller det att få till moderna och effektiva bullerskydd eftersom sådana finns. I Fårbo, har delar av sträckan redan åtgärdats. Liknande insatser måste genomföras där vägen närmar sig bebyggelsen vid Kilen - Fallebo - Humlekärshult och passerar norra infarten och vidare genom Norrtorn ner över Döderhultsdalen och backen mot trafikplatsen Folkets Park. Bullerplank eller andra bullerdämpande åtgärder bör sedan byggas utmed östra sidan av E22 vid passage söderut, speciellt där vägen löper fram i högre terräng med bullerpåslag mot tätorten. Kraven på bullerplank längs E22:an är ett absolut krav när vägen passerar delar av Vånevik och i högt läge går genom villakvarter i Påskallavik! Enligt vår mening är det oacceptabelt att väg hållaren i det här fallet, Trafikverket, inte har tvingats till åtgärder på de mest bullerutsatta platserna för länge sedan. Oskarshamns kommun måste agera eftersom både trafikvolymen och hastigheten ökar och allt fler tyngre bilar (typ SUV) trafikerar vägnätet med påföljande högre däckljud.

- Översiktsplanen bör innehålla krav på generella aktsamhetsregler för allt skogsbruk i anslutning till de sjöar och vattendrag som används som dricksvattentäkt eller som leder fram färskvatten till sjöar där vatten tas. Vi har under en lång rad av år konstaterat att skogsbruket inte lämnar tillräckliga skyddszoner längs vattendrag och sjöar trots att så skall göras. Kalavverkning med efterföljande hyggesplöjning bör helt undvikas i anslutning till dessa vatten eftersom slutavverkningsytor frigör mängder med närsalter och tungmetaller som via diken och småbäckar förs ut med markvattnet i våra större vattendrag. En långsiktig hushållning och miljöskydd för alla ytvattentäkter är ett måste. Förbud mot kalavverkningar i anslutning till vattentäkter är en åtgärd som vi är övertygade om kommer genom centrala åtgärder. Kommunen bör därför redan idag inleda ett arbete för att se över vad som kan göras för att skydda kommunens vattentäkter.
- Ökat skydd och uppmärksamhet för kommunens rinnande vattendrag behövs! Oskarshamns kommun har flera ekologiskt mycket viktiga pärlor när det kommer till de större åarna som Marströmmen, Virån, Applerumsån och Emån. Alla dessa vattendrag har mycket höga skyddsvärden och då i särklass Virån och Emån som klassas mycket högt av länsstyrelsen. Översiktsplanen bör här hämta in klassificering från bl.a länsstyrelsens rapportbok "Natur i Östra Småland". Skydd och hänsyn till dessa objekt är mycket viktigt att ha med i ÖP 2050.
- Översiktsplanen bör innehålla förslag på skyddsåtgärder för Applerumsån eftersom detta vattendrag är i största riskzonen för påverkan i samband med stadens expansion. Uppströms börjar ån under namnet Lagmanskvarnån och ringlar söderut genom skogslandskapet bakom Hemvärnsgården och vidare mot sydost där den byter namn till Applerumsån. När ån når mynningsområdet vid Smältevik har många mil passerats varför åns ekologiska betydelse sträcker sig över ett stort område! Applerumsån med mynningsområdet i Smältevik utgör en mycket rik sötvattensmiljö av stor betydelse för insekter, fåglar och flera fiskarters reproduktion. Smältevik / Applerumsviken med Näset är en dessutom en viktig rastlokal för sjöfågel vid kusten. Näsets många naturtyper erbjuder viktiga våtmarker för padda och grodor.
- Ingen näringsverksamhet har större påverkan på naturens mångfald än skogsbruket. Skogsavverkningarna genom kalhyggesbruket utgör en av de största utsläppskällorna för CO₂ i vårt land. Kommunens areal är till stora delar täckt av skog och i princip bedrivs ett intensivt skogsbruk på nästan all denna areal vilket naturligtvis ger effekter när det kommer till möjligheterna att uppnå riksdagens miljömål "Rikare Skog", en natur med uthållig biologisk mångfald. Medborgarna i Oskarshamns kommun äger tillsammans 4 105 hektar vilket gör kommunen till en av de största skogsägarna. Det betyder i klartext att valet av skogsbruksmetod betyder mycket för möjligheterna att upprätthålla en rik biologisk mångfald i medborgarnas skogar och tätortsnära områden. Vi anser att målen för kommunens skogsbruk måste vara att växla ner avkastningskraven på den kommunala skogen! Medborgarnas skog skall inte förvaltas som en i förväg inräknad budgetpost eftersom ett sådant system på sikt riskerar att försvaga natur- och miljöhänsyn därför att budgetkravet väger tyngst, inte minst om kommunens kassa behöver snabba tillskott. Medborgarnas skogar skall förvaltas och skötas utan kalhyggesbruk. Ett kalhyggesfritt skogsbruk med stor miljöhänsyn utvecklas! Skogspolicyn antas! Nyckelbiotopsinventeringen som gjordes 1999 bör uppdateras och i de områden där en inventering saknas skall detta kompletteras. Kommunekologens expertis ges naturligtvis ett inflytande över förvaltningen av den kommunala skogsmarken eftersom miljö och produktion skall väga lika tungt enligt skogsvårdslagen.

- Nya naturenliga metoder för att öka den biologiska mångfalden utvecklas för skötseln av kommunens tätortsnära skogar. Skötsel och åtgärder skall inte som nu efterlikna metoder som används vid gallring och underröjning i produktionsskog ! Insatser i tätortsnära skog ska alltid kopplas till styrdokument där ledstjärnan för insatserna skall vara att skapa en så rik naturmiljö som möjligt. Det får inte ske någon ”schablonstädning” av kommunens tätortsnära skogar utan insatserna skall gynna bärande buskar och träd. Hålträd sparas och eventuellt avverkade träd lämnas som död ved på lämpliga platser. Buskar och högre örtvegetation är av stor betydelse för att många av våra småfågelarter skall kunna häcka, rasta och födosöka. Tar man bort buskarna försvinner möjligheten att gynna den biologiska mångfalden. Vi förutsätter att kommunen kommer att besluta om Skogspolicyplanen.

Grönstrukturplan som måste prioriteras framöver. En trädinventering av grova och äldre träd bör ske i tätorterna i kommunen eftersom de är viktiga för den biologiska mångfalden. Detta för att kommunens anställda eller anlitate entreprenörer ska kunna ta hänsyn vid åtgärder i de tätortsnära skogarna. Oskarshamns kommun ska också utnyttja den kompetens som finns hos kommunekologen när till exempel skogsplaner görs.

Skogspolisyn för kommunens egna skogar skall bli slutförd och antagen och att kommunen helt går över till hyggesfritt skogsbruk.

- Oskarshamns kommun kan i högsta grad betraktas som en skogskommun. Här finns få områden med jordbruks- och betesmark. Det öppna landskapet som finns är av stor betydelse för den biologiska mångfalden och därför skall kommunen verka för att jordbruksmarker som kommunen äger långsiktigt sköts så att alla öppna marker bevaras för framtiden.
- Samhällsplaneringen bör innehålla riktlinjer för att medvetet styra all eventuell ny verksamhet och byggande till redan exploaterade områden i kustnära lägen och på skärgårdsöar. Detta för att de unika med skärgårdens byar skall kunna bevaras och utvecklas långsiktigt. Vi menar att det naturligtvis inte går att lägga en död hand över människors liv och möjligheter på dessa platser men en mycket restriktiv hållning måste finnas för ytterligare exploateringar, nyetableringar och nybyggnationer i kustnära områden och på skärgårdsöar. Kommunen hyser en ömtålig och unik skärgårdsnatur av världsklass som måste bevaras till kommande generationer.
- Oskarshamns kommun skall sträva efter att återställa den yttersta skärgårdens skär i ursprungligt skick. Det innebär att buskar, småträd och högre örtvegetation skall avlägsnas så att ytterskärgårdens häckande fågelfauna kan återvända till platser där de en gång har häckat. Man bör observera att detta gäller de yttersta skären i havsbandet, inte barrskogsklädda öar. Dessa skall bevaras som de är, vilket innebär att man avstår från avverkningar.
- I kommunen har vi en lång kuststräcka och många öar och skär. I händelse av en oljekatastrof som leder till att oljan driver in mot kusten måste det finnas en beredskap för att ta hand om oljan. Bl.a. bör kommunen uppdatera den miljööatlas som finns, vilket innebär att man har en förteckning som visar vilka viktiga områden man bör skydda i första hand om oljan driver in mot kusten och öarna. Listan bör baseras på den betydelse ett område har för den biologiska mångfalden. (Se sid 94 Under rubrik kust och hav).

- Områden som hyser stora naturvärden, områden som är opåverkade samt områden som står inför en exploatering måste inventeras noggrant innan man utför någon form av intrång. Oskarshamnsbygdens Fågelklubb anser därför att kommunen skall upprätta en rutin för inventeringar av naturvårdsarter. Dessa inventeringar skall utföras av föreningar och personer med stor kunskap och stor lokalkännedom. Kommunen ska använda Artportalen vid planering av verksamhet på markinnehav.

Synpunkter på ÖP50

Landsbygdsutveckling i vissa områden är bortplockade ur denna ÖP t ex Misterhult, Mörtfors, Björnhult. Vi är oroade att detta kan utarma landsbygden utanför de fyra serviceorterna.

Utredningsområde för vindkraftverk

Flera av de områden som är föreslagna till vindkraft är av Länsstyrelsen opåverkade områden som ex. Stora Ramn som är ett stort vildmarks- och dessutom ett tyst område fritt från vägbuller o dylikt, Götumaren, Bråbygden är också ett område som är kulturhistoriskt intressant med sitt småskaliga jordbruk.

Figeholm

Utvecklingsområde 3 i Figeholm verkar hamna nära kustvägen med tillhörande buller.

Fårbo

Utvecklingsområde 2, är tätortsnära och ett rekreationsområde som används av många Fårbo innevånare och relativt orörd skog, andra alternativ bör prövas. Det finns också behov av en cykelväg mellan Fårbo och Figeholm.

Bockara

Fälten söder om samhället är ett intressant fågelområde som också är en bra sträcklokal och en viktig häckningslokal för många rödlistade arter som storspov, glada, härmsångare, sånglärkor.

Det är viktigt att vid en ny sträckning av förbifart Bockara skydda de fina bestånden av mosippa (se Artportalen)

Det föreslagna utredningsområdet bör inventeras inför en eventuell exploatering för industri.

Kristdala

Röstorps /Målsjön finns inte nämnt någon stans i planen, se bifogad bilaga 1, Målsjön.

Utredningsområde 2: om området exploateras ska området inventeras då det förekommer rödlistade arter (se Artportalen)

Misterhult

Vi anser att Misterhults samhälle som historiskt har varit bebyggt länge ska tas upp i planen. Området omgärdas av intressant natur. Risken är att samhället dör ut och avfolkas om det inte finns upptaget i planen.

Misterhults skärgård är mycket biologiskt intressant och det är synnerligen negativt att man tillåter kalhyggesbruk i denna känsliga unika skärgårdsmiljö. Det måste bli krav på hur skogsbruket utförs i skärgårdsmiljöer, kalhygge måste absolut förbjudas!

Påskallavik - Vånevik

Vi har inga synpunkter på **utredningsområde 3**. Det kolliderar inte med natur- eller kulturvärden i området. Strandskyddet måste beaktas.

Utredningsområde 1 som benämns som ”en förlängning av befintlig bebyggelsestruktur i Påskallavik” invänder vi oss emot. I förra översiktsplanen ingick området som en del av Våneviks och Påskallaviks fritidsområde vilket vi anser att det gör fortfarande. Inom detta område finns många lämningar från stenindustrin. Skogen är till sin karaktär gammelskog och består till stora delar av hällmark med mycket gamla tallar. Där finns signalarter, rödlistade arter och även Art och habitatskyddade arter. Området är inte inventerat utan det är enstaka fynd som finns rapporterade på Artportalen. Kuststräckan är exploaterad i södra kommundelen och för att kunna erbjuda boende och besökare ett fortsatt närbeläget naturområde nära havet ska detta lämnas orört.

Utredningsområde 2 bör upphävas som föreslås i ÖP50 och ingå i fritidsområdet.

I **utredningsområde 4** föreslås ett utvecklingsområde för verksamhet. En planläggning av verksamhet innebär med stor sannolikt höjda bullernivåer för boende i Vånevik och Sjöhagen. Området har utökats sedan ÖP2000. Varför?

I översiktsplanen är kartan över Vånevik kraftigt beskuren och hela Vånevik finns inte med i kartbilden. Vi är förvånade att kommunen fortfarande står kvar vid den gamla byggnadsplanen från 1944 trots kännedom om alla naturvårdsarter och ett omfattande riksintresse.

Oskarshamnsbygdens Fågelklubb, Östra Smålands Ornitologiska Förening, Döderhults Naturskyddsförening, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Biologiska Sällskapet är av uppfattningen är att området har kvaliteter och förutsättningar för att bli natur- och kulturresevat. I området har man genom olika inventeringar, som bland annat kommunen själva beställt, funnit många rödlistade naturvårdsarter. På Artportalen finns bland annat 37 fridlysta fågelarter rapporterade, varav 12 i fågeldirektivet och 24 prioriterade fågelarter. Området är också välkänt som kulturhistoriskt intressant på grund av den gamla stenindustriepoken och är av Länsstyrelsen föreslaget att ingå i ett kulturresevat.

För Oskarshamnsbygdens Fågelklubb genom

Jan Brenander / ordf.